СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ VIII. — Олифантъ, Па. Четверъ 22-го Новембра 1900. — Число 44.

КАЛЕНДАРЬ.

Новемберъ.

22	Ч.	Онисифоръ и Порфирій
23	П.	Ерастъ и Олимпъ
24	С.	Викторъ и Викентій
25	Н.	24. по Сош. Іоанъ милостивый
26	П.	† Св. Іоанъ Златоустъ
27	В.	† Св. Апост. Филипъ
28	С.	Гурій муч. (Поч. Пост. Рожд.)

ЗМѢСТЬ.

Вôдъ Редакціи.

Конець року ся зближає, проте кождый читатель нехай заплатить свôй довгъ якъ найскорше.

Нови книжки: »Руско-англійскій провôдникъ« 50 ц. »Капиталъ и праця« 10 „ »Борба клясъ« и »Чому робôтники орґанізують ся« 10 ц. Сй книжки повиненъ каждый Русинъ мати.

Присылайте замовленя вразъ зъ грôшми на календарь на рôкъ 1901. Буде коштувати 50 центовъ, але и буде въ нѣмъ що почитати.

Котрый бизнесменъ не прислав ще свого адвертайзменту до календаря (оденъ цаль коштує $1.25, другій, третій и т. д. по 50 цнт.), нехай зробить се всейчасъ, бо потôмъ буде за пôзно. Такъ само нехай всѣ тй спѣшать ся, що хотѣли-бъ образокъ якій до календаря дати.

СПРАВЫ „Р. Н. СОЮЗА.“

Справозданє касове „Р. Н. Союза“ за мѣсяць октоберъ 1900 року.

Ansonia, Conn. Братство св. Петра и Павла	$32.00
Auburn, N. Y. Бр. св. О. Николая	5.90
Belle Vernon, Pa Бр. Пр. Богородицѣ	27.35
Buffalo, N. Y. Бр. св. Іоана Хрестителя	13.67
Charleroi, Pa. Бр. Сошест. св. Духа	20.70
М. Куриловъ (Chicago, Ill.)	2.10
Christopher, Pa. Бр. св. Андрея	9.10
Edwardsdale, Pa. М. Сасъ	2.10
Eleonora, Pa. Бр. св. Арх. Михаила	16.49
Glen Lyon, Pa. Бр. св. Петра и Павла	8.40
Homestead, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	16.14
Irvin, Pa. Бр. св. Мих. Арх.	20.70
Jessup, Pa. Бр. св. Петра и Павла	12.73
Lancaster, N. Y. М. Р. Н. С.	6.00
Lansford, Pa. Бр. Пр. Богородицѣ	90.84
Lodi, N. J. М. Р. Н. С.	12.47
McAdoo, Pa. Бр. Покр. Пр. Богородицѣ	49.24
Mayfied, Pa. Бр. св. Кирила и Методія	30.84
Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Димитрія	25.25
„ Бр. св. Петра и Павла	39.75
„ О. Ст. Макарь	3.33
Mahanoy Plane, Pa. Бр. св. Пр. Илiи	8.27
New York, N. Y. Саричь В.	3.00
Old Forge, Pa. С. Телехъ	2.10
Olyphant, Pa. Бр. св. Іоана Хр.	——
„ Фекула Василь	70
„ С. Федоровсій	3.05
„ Мурдза Денисъ	70
Pittsburg, Pa. Бр. св. О. Николая	188.01
„ Бр. дѣвоче	2.80
Priceburg, Pa. Бр. св. Василія Вел.	23.62
Rhone, Pa. Бр. св. Спаса	12.60
Sayre, Pa. Бр. Благовѣщеня Пр. Бог.	18.16
Scottdale, Pa. Бр. св. Іоана Хр.	7.00
Shamokin, Pa. Бр. св. Кир. и Мет.	100.05
„ Бр. св. Йосифа	11.83
Shenandoah, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	39.65
Soldier, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	4.90
St. Clair, Pa. Бр. Пр. Богор.	24.89
St. Louis, Mo. Бр. св. Арх. Мих.	39.33
„ Ґочь Л.	5.15
Syracuse, N. Y. Бр. св. АА. Петра и Павла	11.80
Trauger, Pa. Бр. св. Петра и Павла	18.95
„ Бр. св. Іоана Хрестителя	21.10
Troy, N. Y. Бр. св. О. Николая	14.50
Waterbury, Conn. М. Р. Н. С.	18.90
Whitney, Pa. Бр. Трехъ Святителей	15.50
Yonkers, N. Y. М. Р. Н. С.	30.55
United, Pa. М. Высовскій	2.00
Разомъ:	$1056.02

Станъ касы »Союза« зъ днемъ 31. октобра б. р. такій:

Було въ касѣ	$8055.31
За октоберъ	1056.02
Доходу:	$9111.33
Розходу:	1166.52
Остає въ касѣ:	$7944.81
Зъ того депозитôвъ є:	$2162.54
Фондъ желѣзный	5731.85
Фондъ розпорядимый	50.42

Въ другôй половинѣ октоб. б. р. приступили до „Р. Н. Союза“ слѣдуючй нови члены:

	Число въ гол. книзѣ:
Pittsburg, Pa.	
Гусениця Михаилъ	1594
Мановскій Михаилъ	1553
Демко Василь	1452
Shamokin, Pa.	
Демчакъ Марія	1563
Пелякъ Максимъ	1074
Лесякъ Грицъ	1673
Lansford, Pa.	
О. Ю. А. Медвецкій	2026
Бендошь Єлена	2027
Trauger, Pa.	
Крайнякъ Михаилъ	1301
Belle Vernon, Pa.	
Ковдра Михаилъ	1307
Васильчакъ Николай	1451
Фрицкій Димитрій	1504
Whitney, Pa.	
Баранъ Катарина	1826
Широхъ Марія	1826
Куземчакъ Марія	1821
Широхъ Анна	1906
Широхъ Андрѣй	1908
Irvin, Pa. Нове Братство.	
Иванчакъ Андрѣй	2021
Рондьошь Иванъ	2022
Ясѣнко Юрко	2022
Мѣгалъ Мисько	2023
Янчакъ Иванъ	2023
„ Петро	2024
Костикъ Йосифъ	2024
Кусѣба Францъ	2025
Комаръ Михаилъ	2025
Барна Иванъ	2026

Вымазанй зъ гол. книги слѣдуючй члены:

Homestead, Pa.	
Ластôвка Микола	968
Коханъ Йосифъ	969
Франко Василь	1000
Скогутъ Яковъ	1043
Jessup, Pa.	
Ґреґа Иванъ	1287
Troy, N. Y.	
Смій Михаилъ	1444
Lansford, Pa.	
Легоцкій Грицъ	1229
Shamokin, Pa.	
Коцуръ Теодоръ	634
Колодѣй Петро	829
Куликъ Мих.	895
Панчаръ Денисъ	1374
Барна Теодоръ	1797
Юнакъ Иванъ	1797
Pittsburg, Pa.	
Гумецкій Антôнъ	655
Старчакъ Михаилъ	778
Зубрикъ Иванъ	1333
Ференцъ Анна	1743
Канторъ Дмитро (выступивъ)	1846

Д. Пирчъ
секретарь

Квитъ.

Заявляю нынѣшнымъ, що зъ касы »Р. Н. Союза« выплатили менѣ $100 яко посмертне по моимъ мужу. За совѣстне выплачене складаю сердечне спасибôгъ цѣлому урядови »Р. Н. Союза«.

Old Forge, Pa., 12. новембра 1900.

Олена Басалиґа.

ПРИ СВѢДКАХЪ:
К. Дидикъ,
Викторъ Криницкій.

Переглядъ тыждневый.

Президентъ McKinley мавъ бесѣду зъ своими міністрами и виднѣйшими представителями републиканскои партіи о задачахъ будучого конґресу. Уражено реорґанізувати армію (певно збôльшити), розпочати будову Нікараґуаньского каналу, завести свôй пôдморскій телеґрафъ мѣжь Америкою а Гаваями и Филипинами и полагодити другй важнй справы. Рôвно-жь надано американскому міністрови въ Хинахъ Конґрови велику власть въ переговорахъ, щобы приспѣшити ихъ конець.

Справдѣ вже ажь смѣшно, що тй переговоры ведуть ся такъ довго, безъ жадного майже результату. Союзники зразу ставили Хинцямъ дуже высокй жаданя, але теперь зачинають вже потроха осѣдати, бо боять ся, щобы черезъ надмѣрнй ихъ жаданя справы не погоршались. Тымчасомъ повстанє ще не скôнчилось, а Лі-Гунґъ-Чанґъ выразивъ ся, що вôнъ не знає, що властиво має робити, бо анѣ его правительство, анѣ повномочники союзныхъ державъ переговорôвъ не беруть на правду, а хинскій міністеръ въ Парижи каже впростъ, що зъ тои угоды яку Хинцѣ зъ союзниками зроблять таки не буде ничь, бо тй, котрыхъ союзники хочуть покарати мають всю силу въ своихъ рукахъ. Все американске всйско зъ Пекину зôстало выцофане и послане до Манілѣ, кромѣ 1900 людей, що лишилась яко сторожа посольска.

На Филипинахъ ведесь дальше борба, а самъ амер. ґенералъ каже, що тамъ треба еще довгй роки тримати велику силу войска.

Буры такъ само не дають ще за выграну — а ихъ бувшій президентъ Круґеръ має сими днями вступити ногою на французку землю.

На Порто Ріко вôдбулись соймовй выборы, пôдчасъ котрыхъ противники дотеперѣшнои ґаздôвки Сполученыхъ Державъ дôстали всѣ голосы кромѣ 200. Такъ само на Гавайскихъ островахъ выборы выпали на некорысть Спол. Державъ, а делеґатомъ до конґресу выбраный пріятель королевои зложенои черезъ американскій пôдступъ.

До всѣхъ Русинôвъ!!!

Отсимъ вôдзываемось и повѣдомляемо всѣхъ Русинôвъ, живучихъ на вôльнôй земли Вашінґтона, що наша орґанізація

„Руско-Народный Союзъ“

буде пріймати черезъ цѣлый мѣсяць груденъ новыхъ членôвъ до 35 року житя безъ вступного; маючихъ бôльше якъ 35 лѣтъ — за пôвъ вступного.

Симъ даємо нагоду вступити до своеи рускои орґанізаціи всѣмъ тымъ, котрй до теперь ще не приступили або вытирають пороги по чужихъ орґанізаціяхъ.

Памятайте! — що:

Єдность наша сила!

А до того стремить »Р. Н. Союзъ«. Ту въ Америцѣ спочиває всьо на спôлкахъ, от-

(Продовжене на другôй сторонѣ).

ВРАЖѢНЯ ЗЪ ПОДОРОЖИ.

(Дальше.)

II.

Коли въ Ливерпулъ на коморѣ переглянули нашй куферки, чи нема въ нихъ якихъ рѣчей до оподаткованя, пустивсь я зъ партією знакомыхъ Американцѣвъ у мѣсто, де мали мы вымѣняти американьскй грошѣ на англійскй. За конторою не довго намъ треба було шукати, бо услужныхъ знайшлось чимало, а якъ ихъ носы свѣдчили, всѣ Мойсеевого вѣроисповѣданя. Мы перемѣнили потрѣбну скôлькôсть грошей, перейшлись по мѣстѣ, що выдалось намъ не дуже чистымъ а закôнченымъ мовь Пітсбургъ, опôсля переправились черезъ рѣку Морсі на другій берѣгъ, купили білетъ до Лондону, всѣли на потягъ и поѣхали.

Американцѣ зъ легковаженемъ оглядали анґлійскй желѣзничй возы, котрй зъ перегородами на колька особъ, а вже непомѣрно чудовавъ ихъ подѣлъ на розличного рода клясы. „Що до уряджень на желѣзницяхъ Америка стоить о 100 головъ высше“, запечатавъ оденъ зъ Американцѣвъ, а цѣле товариство похитало головами на знакъ повного признаня его словамъ.

Потягъ рушивъ зъ мѣсця и зъ блискавичною скоростю мчавсь черезъ мѣста и фармы до Лондону. Цѣла сеся подорожь тревала неповна 6 годинъ. За цѣлый той часъ бачили мы по обохъ сторонахъ желѣзничого шляху прегарно управленй фармы, що радше можь бы назвати взôрцево удержуваными огородами. Кожда фарма оточена живоплотомъ рôвно попôдтинанымъ, а полевй дороги рôвненько повырѣзуванй та вымощенй якъ въ Галичинѣ цѣсарскй гостинцѣ. По обохъ сторонахъ дорôгъ позасаджуванй дерева, котрй можь було завважати при ровахъ та повздовжь желѣзничого шляху. Американцѣ не могли очей звести вôдъ тыхъ нивъ.

„А що? Такъ якъ въ Америцѣ?“, поспытавъ я въ товариства.

„Справдѣ, що не такъ“, вôдповѣли, не вôдводячи очей зъ шибъ.

И мали рацію, що не такъ, бо-жь въ Америцѣ полевыхъ дорôгъ такъ якъ бы и не було, а земля кинена на поталу грошевитымъ спôлкамъ робить на подорожного придавлююче вражѣнє. Капіталістъ выссе зъ землѣ, що лишь зможе, а опôсля зъ легкимъ серцемъ покидає те мѣсце, перебираючись на друге.

Въ тôмъ самôмъ купе ѣхали двѣ анґлійскй панѣ. Одна старша, друга молодша. Каждый ихъ рухъ рухъ слѣдили Американцѣ, а остаточный осудъ выпавъ такій, що тй панѣ удають холодноповажныхъ чи дѣйсно суть такими зъ уродженя. Пробивалась въ ихъ лицяхъ якась зарозумѣла гордôсть — вôдъ нихъ вѣяло холодомъ. Подôбнй типы стрѣчали мы и пôзнѣйше. На одной стаціи вбѣгъ до нашого купе зъ великимъ поспѣхомъ молодый Анґлієць, а коли ему обѣ Анґлійки поясняли, що вже бôльше мѣсця нема, вôнъ вôдворкнувъ имъ грубо, укладаючи на полицѣ свôй клунокъ. Ажь замѣтка, що въ насъ не курять, зневолила его вынестись до другои перегороды. „Якй-жь тй анґлійскй мущины простаки!“, завважала одна Американка.

Вкôнци заѣхали мы до Лондону, де на стаціи дожидавъ насъ пôсланецъ зъ дому одного Лондонця, у котрого мы и примѣстились. Пообтрѣпувавши зъ себе подорожный порохъ, не втерпѣли мы, щобъ сейчасъ не чкурнути зъ хаты та хочь трохи приглянутись тому мѣсту. А оно, тобь-то Лондонъ, столиця Великои Британіи се великаньске мѣсто, що числить до пôвпята міліона мешканцѣвъ. Розверглось оно по обохъ берегахъ рѣки Тамізи, а осередкомъ его має бути почта. Вôдъ того мѣсця Лондонъ простягаєсь на 12 англійскихъ миль довкола, въ котрôмъ небуль напрямѣ. Красота старинныхъ церковъ, паркôвъ та купецкихъ и приватныхъ забудовань такъ и хапає за очи.

Рухъ на головныхъ улицяхъ незвычайный. Перевозитись можна електричными та кôнными трамваями, а де вже рухъ такъ живый, що хрещеному чоловѣкови переходити улицею, значило-бъ тôлько, що пхатись самохôть пôдъ колеса возôвъ, тамъ пороблено пôдземнй проходы.

Коли при вечерѣ запытавъ Лондонець яке перше вражѣнє зробивъ на Американцѣвъ Лондонъ, тй хочь чемно, але рѣшучо заявили, що Ню Йоркъ хочь може не дорôвнає красотѣ Лондону, але за те въ нѣмъ бôльшій рухъ та бôльше житя. Треба було бачити тодѣ лице Анґлійця, якъ вôнъ вызвѣрився ся, обидженый въ почутю своеи высшости и хочь якъ холоднои вдачѣ, а не втерпѣвъ, щобъ не закляcти здорово по свому.

— И що вы, янкесы, можете говорити о высшости своихъ мѣстъ, якъ ще не бачили докладно Лондону? Чимъ Ню Йоркъ може гордитись, хиба тыми 25 поверховыми скринями, що вмѣсто прикрасы, полохають лишь людей своимъ видомъ? Ту въ однôмъ музею бôльше стрѣнешь якъ тамъ въ цѣлôмъ Ню Йорку.

Нема и бесѣды, що зъ того счинилась маленька суперечка, котра перетягнулась въ пôзну нôчь.

Въ Лондонѣ забавили мы пять днѣвъ а провôдникомъ нашимъ бувъ именно згаданый Анґлієць, що не щадивъ выдаткôвъ, щобъ въ такъ короткôмъ часѣ показати намъ хочь що-то годного уваги. Я и розкажу де-що зъ грубша, що бачивъ.

До найкраснихъ и найбôльшихъ церковъ въ Лондонѣ належать: Вестмінстерске опацтво и катедра св. Павла.

Вестмінстерске опацтво мало бути побудоване ще въ семôмъ столѣтю. Розумѣє ся, що зразу була се мала церковь, що переходила розличнй перемѣны, поки не стала великою и найкрасшою пôдъ взглядомъ структуры и памятокъ, якй въ нѣй находять ся. Сеся церковь побудована въ формѣ латиньского хреста зъ множествомъ вежь и каплиць. Довгота ей выносить 520 стôпъ, ширина 203 стопы, а высота заходнои вежѣ 225 стôпъ. Коли дивитись зъ верхи на ту величаву святыню, очамъ своимъ не вѣришь, щобъ щось подôбного могла здвигнути людска рука. Выглядає такъ якъ бы цѣлый той будынокъ зложеный бувъ зъ складаныхъ дротôвъ, що ихъ концѣ выстають оденъ понадъ другій.

Середина се памятники старинои рѣзьбы и малюнкôвъ. Суть тамъ гробôвцѣ королѣвъ, славныхъ англійскихъ мужôвъ и ученыхъ, словомъ се пантеонъ Великои Британіи. Тамъ вôдбувають ся также коронаціи королѣвъ. До тои святынѣ

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 112 Jones Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

„Свобода"

часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ »Р. Н. Союза«, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ	$2.00
„ „ пôвъ року	1.00
„ „ четвертъ року	50
„ „ оденъ мѣсяць	18
До старого краю на рôкъ	$3.00

Оплачувати газету треба всегда зъ горы (напередъ).

Адресъ:
„SVOBODA"
112 Jones Str. — OLYPHANT, Pa.

Грошѣ треба посылати въ реджистрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру достанете вôдъ почтаря або аґента на експресовôмъ офісѣ, пошлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѣ грошей достати.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, також свôй старый адресъ.

Увага.

Хотячй приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касієра:

Alex Shlanta,
Postmaster.
MAYFIELD, PA., Lack. Co.

И увѣдомлять секретаря пôдъ адресою:

D. D. Pyrcz,
P.O. Box 355,
OLYPHANT, PA., Lack. Co.

Хто бы бувъ покривдженый вôдъ котрого зъ урядникôвъ »Союза«, нехай пише до предсѣдателя:
REV. A. BONCHEVSKY, 10 May str.
Ansonia, Conn.

(Продолженє зъ сторони першои.)

же и нашъ »Союзъ« есть нѣчимъ иншимъ, якъ тôлько сумôю мѣсячныхъ орґанізацій. Тôлько въ спôлцѣ, всѣ якъ оденъ, можемо выповнити все то, що »Р. Н. С.« поклавъ собѣ за цѣль.

Братя и сестры вступайте въ грудни!

Всѣ мѣсцевѣ нашѣ братства зволять сильно постояти за тымъ, а кождый старый членъ »Р. Н. С.« повиненъ придбати въ грудню що найменше 10 новыхъ.

Вступайте и покажѣть, що есьте твердими Русинами!

Вôдъ Выдѣлу »Р. Н. Союза«.
Ант. Бончевскій, предсѣд. — Д. Д. Пирчъ, секр.
Алексій Шлянта, касієръ.

Якъ Буры бютъ Анґликôвъ!

Въ якій способъ Буры провадять теперь вôйну зъ Англійцями, показують наглядно листы рôжныхъ европейскихъ охотникôвъ, котрй бютъ ся по сторонѣ Бурôвъ. Оденъ такій охотникъ, що вôювавъ въ вôддѣлѣ славного Девета пише: „Нашому ґенералови донесено, що на стаціи Родевалъ стоить поѣздъ о 68 ваґонахъ, котрого стереже 240 англійскихъ воякôвъ. Деветъ не мавъ лишь 80 людей при собѣ, постановивъ однакъ напасти на нихъ. Въ ночи обсадивъ вôнъ дворець, а коли почало зорѣти, градъ куль посыпавъ ся на сонныхъ Англичанъ. Нападъ бувъ такъ нечаянный и добре обдуманый, що Англичане стратили въ одной хвили 40 людей забитыхъ а 60 раненыхъ, проте вывѣсили бѣлу хоруговъ на знакъ пôдданя. По розъорyженю ворога, взяли ся мы до здобычѣ. Поѣздъ вѣзъ 30 тысячь мундурôвъ, 2 тысячѣ лѣдытовыхъ бомбъ, 2 тысячѣ мѣшкôвъ зъ листами и велику скôлькôсть поживы, напиткôвъ и тютюну. Що дало ся взяти, якъ грошѣ зъ листôвъ, убраня, напитки и т. под. мы роздѣлили помѣжь себе, або запакували на конѣ и вôдвезли въ безпечне мѣсце, а решту зложили на одну велику купу, кинули на ню 2 тысячѣ бомбъ и запалили довгій ґнôтъ, щобы можна було якъ найдальше вôдôйти. Заледво мы схоронились за недалекй горбы, коли роздавъ ся страшенный гукъ, що ажъ потрясъ цѣлою околицею. Се експльодували 2 тысячѣ бомбъ, котрй рознесли на всѣ части свѣта уложену нами купу. Зъ ваґонôвъ, навѣть зъ желѣзничого двôрця, зъ поблизкои фабрики и взагалѣ зъ всего, що було въ обсягу 500 метрôвъ не зôстало и слѣду..."

Такимъ и тымъ подобнымъ способомъ мусять воювати Буры, наносячи Англійцямъ страшнй шкоды.

Взагалѣ показуе ся, що Англійцѣ тратять и теперь пересѣчно по 70 денно (въ забитыхъ, раненыхъ и слабыхъ), а то значить те саме, що и въ початкахъ вôйны.

Где-що о выборчôмъ руху въ старôмъ краю.

Чимъ больше зближаесь речинець австрійскихъ выборôвъ, тымъ сильнѣйше агітують ся тамъ и перевертаесь мовь въ горшку. Вôдъ 48-го року не було еще такого руху въ Австріи, бо всѣ партіи, кождый край и кожда народность дѣлають теперь горячково. Найзавзятша борба точить ся въ Чехахъ и въ Галичинѣ. Въ ческôмъ мѣстѣ Пильзнѣ стрѣляно вже навѣть вôйско до народу, при чѣмъ кôлька найцять людей зôстало забитыхъ и раненыхъ, а Галичина ажь кишить вôдъ прерôжныхъ аґітаторôвъ, зборôвъ, вѣчь и т. п. Найтемнѣйшй закутины краю, якъ повѣты: залѣщицкій, стрыйскій и чешанôвскій будять ся до житя.

„Жадаемъ нашихъ правъ, не вôдберайте намъ хлѣбъ" — кличе убоге населене краю и всѣми силами стараесь вôднести побѣду. Завязують ся проте народнй комітеты выборчй, появляють ся поучаючй брошуры и вôдозвы, скликують ся вѣча и ширить ся аґітація. Треба признати, що многй рускй патріоты и народолюбцѣ працюють совѣстно хотяй и не всѣ еще. Дѣлае се по найбôльшôй части молодша ґенерація, люде, котрй вышли зъ пôдъ соломяной стрѣхи. Такй Вѣтыки, Новаковскй, Сандуляки, Трильовскй, Будзиновскй и т. п. мають теперь великій вплывъ на народъ, они суть предметомъ опѣки, а радше гоненя зъ стороны поліціи и жандармôвъ; на нихъ головно звертае теперь рядъ бачну увагу.

И мае до сего причину. Тй люде вышли зъ народу, суть нѣчимъ иншимъ якъ интелиґентнымъ пролетаріятомъ и умѣють вдарити въ найслабшу сторону меншихъ братôвъ, котрй лишь що до нихъ немовь мухи до меду.

Где больше число такихъ людей, тамъ и сильнѣйше проявляе ся передвыборча акція. Коло Ярослава, Перемышля и Чешанова, где агітуе Новаковскій и Вѣтыкъ, коло Коломыѣ, Косова и Снятина, где дѣлають Сандулякъ и Трильовскій, а також коло Бродôвъ и Тернополя, где кандидуе Будзиновскій, поступають хлопи дуже мудро и розважно. Вправдѣ, тамъ теперь найчастѣйше вôдбувають ся арештованя; староства, комісарѣ и жандармы найчастѣйше забороняють вѣча и розгонюють передвыборчй зборы, але се радше помагае якъ шкодить народнôй справѣ. Такій терроризмъ лишь роздражнюе хлопôвъ и повнае ихъ до ще бôльшои солидарности.

Свѣдчить о тôмъ найлучше арештоване В. Будзиновского въ Тернополи дня 29. жовтня с. р. и заборона вѣча въ станѣславôвскôмъ повѣтѣ. Въ такихъ разахъ стававъ ся народъ такъ завзятымъ, що не много бракувало до розливу крови, а потомъ найтупѣйшй ставали ворогами шляхты и ея рядôвъ.

Такъ само мае ся рѣчь и зъ польскимъ населенемъ въ заходнôй Галичинѣ. Тамъ розпросторoняе ся сильно аґітація пельскои соціялъ-демократичнои партіи пôдъ проводомъ б. посла Дашиньского.

Оденъ хлопъ мазурскій зголосивъ навѣть свою кандидатуру зъ великои (паньскои) посѣлости. На якôй пôдставѣ дѣлаешь се? — запытали его паны. На тôй самôй, що и вы, вôдповѣвъ спокôйно хлопъ. Вы хочете, щобы мы выбирали панôвъ на своихъ заступникôвъ, то можу и я — хлопъ бути разъ вашимъ посломъ (въ першôй куріи).

Черезъ те не кладуть вже паны своихъ кандидатôвъ на посолôвъ въ многихъ повѣтахъ сеи части краю, лишь звертають головну увагу на всхôдну Галичину.

Взагалѣ можна сказати, що Галичина будить ся зъ довголѣтного сну, вôдкидае на бôкъ апатію, сторонить вôдъ ворога и бере ся до давно забутои роботы — до борбы. А побѣдить она? запытае неоденъ. Вôдповѣдь коротка: — теперь еще нѣ.

Однакъ здорове насѣне, засѣяне на добрôй рôли, нѣколи не пропаде марно. Оно зôйде, хоть незначно и принесе колись рôльникови богатй жнива...

Дописи.

Зъ Куритібы, БРАЗИЛІЯ.

Дня 19. сентембра сего року заложено тутъ заходами о. Мартинюка орґанізацію „Рускій Союзъ", а то черезъ получене „Рускои Читальнѣ" зъ братствомъ св. Йосафата (? складачь). Цѣлею „Союза" е закупити землю, побудовати церковь и спровадити свого священника. До орґанізаціи сеи приступило доси 45 членôвъ и зложили деякй офѣры а такъ само Василіяне зъ Прудентополісъ дали дещо. Головою „Союза" выбраный И. Купчакъ, мѣсто голова А. Лобай, секретаремъ Ант. Фурманъ, выдѣловымъ Ос. Куцый. (А хто касієромъ? прим. складача). О. Мартинюкъ ѣздить по кольоніяхъ и уряджуе 3-дневнй місіи. Місіи такй були въ Куритібѣ, Марцелинѣ и по другихъ кольоніяхъ.

А Фурманъ.

Зъ Casselman, N. D.

Минувшого року (1899) прибуло до пôвнôчнои Дакоты бôльше якъ 50 родинъ Украинцѣвъ зъ Кієвскои ґуберніи. Многй зъ нихъ були вже давнѣйше въ Америцѣ и пробували въ стейтѣ Вирджиніи, где мали фармы зъ »пипесами«*). Деякимъ не подобалось се занятіе и они пошли робити по фабрикахъ у Пенсилвеніи и другихъ стейтахъ а прочй переселились у пôвн. Дакоту. Теперь занимають ся тутъ хлѣборобствомъ: Землѣ у нихъ доволѣ и то доброи, котру правительство дае даромъ по 160 ейкрôвъ на родину. Нашй Украинцѣ живуть всѣ разомъ оденъ побôчь другого и не далеко вôдъ желѣзницѣ — всего якихъ 6 миль англійскихъ. Сего року урожай бувъ не дуже добрый, але все таки выстарчае на власный ужитокъ. Кождый обходить ся якъ може и сподѣесь, що на другій рôкъ буде лѣпше. Якъ видите насъ Украинцѣвъ въ Америцѣ досыть, але всѣ сидять тихо запхавши ся по кутахъ, тай нѣхто про нихъ не знае. Такъ не повинно бути, але кождый Русинъ где лишь живе, повиненъ обôзватись и описати въ »Свободѣ« якъ ему ся поводить, якй були урожаѣ и таке инше.

Ф. Х. Н.

*) Рôдъ стручковои огородовины.

Листъ
кума Василя до редакціи „Свободы."

Поважана Панѣ »Свободо«!

Пасамъ передъ допошу Вамъ о своимъ здоровлю и поводженю. Поводжене мое якъ звыкло въ Америцѣ. День въ день лажу до тыхъ майнôвъ, немовь мышь до дѣры, вылажу чистый, якъ котя зъ мази и жію якъ червакъ въ хрѣнѣ... Роби и роби, нема навѣть часу оглянути ся на заднй колеса. А яка зъ того користь? Видить чоловѣкъ, якъ коло копальнѣ росте купа угля, якъ розвозять го свѣтами цѣлыми ваґонами, чуе якъ властителѣ копалень жіють собѣ выгôдно по великихъ мѣстахъ тай взбогачують ся хоть до роботы нѣколи не ходять. Огъ и все. Правда, зафасую тыхъ пару десятокъ долярôвъ мѣсячно, але не маю часу и подивити ся на нихъ добре. Одну частку треба дати жидови на сховокъ, другу посылаю вуйкови до Галичины, котрый тамъ процесуе ся о мою частку по небôжечцѣ прабабцѣ, а трета идe дѣдькови въ зубы... Мои вороги говорять справдѣ, що той процесъ я нѣколи не выграю, а вôдъ жида тогды зобачу грошѣ якъ свое ухо, але се лишь говорене ворогôвъ.

Таке мое поводжене, а що до здоровля, то оно якъ разъ подобне до богацкои слабости. Крутить ся чоловѣкъ по свѣтѣ немовь замотыличена вôвця, а якъ неразъ нажльопаю ся за много того пивиска або жѣнка тарахне »кутачомъ« по головѣ — тогды разомъ зô мною и цѣлый свѣтъ крутить ся.

Однакъ я не задля сего пишу до Васъ. Я хотѣвъ властиво просити Паню »Свободу«, щобы не пôдслухували того, що я где говорю и не розносили по цѣлôмъ краю. И по що сего? Чи я Вамъ такій великій въ очахъ, чи не можете до кого иншого причепити ся, чи зобачилисьте на мнѣ роги, чи якого безголовника хочете вôдъ мене?

Длятого я дуже кречно буду Васъ просити, щобы Вы були такй добрй и причепили ся до сухои вербы або до плота. Менѣ дайте вже разъ спокôй, позвольте менѣ спокôйно поговорити, засцѣвати и выпити »буилю« пива зъ кумомъ Грицьомъ.

Я собѣ звычайный чоловѣчина, нѣкому не стаю въ дорозѣ, по що жь мене цинцирувати и публикувати?

Найлѣпше Вы зробите якъ дасте менѣ чистый спокôй, бо въ противнôмъ разѣ якъ пôйду до редактора »А. Р. Вѣхтика«, а попрошу его и поцѣлую въ лябу, то вôнъ Вамъ такои насыпле по мадярско-кацапски, що бôгме приснять ся Вамъ передтогôдъ зъѣджений бураки. Чого собѣ и Вамъ зичу — амѣнь.

Василь Перкопôсъ.

притикають ще забудованя до мешканя, и школа. Наколи-бъ хотѣти все докладно розказати, що тамъ находить ся, то се само перейшло бы рамки мого листу.

На тôмъ мѣсци, де теперь стоить великаньска святыня катедра св. Павла, мала колись стояти святыня посвячена поганьскôй богини Діянѣ. Пôдлягала она розличнымъ змѣнамъ, ажь въ р. 607 король Етельбертъ побудовавъ еи на ново пôдъ назвою катедры св. Павла. Мае она также видъ латинького хреста, а довгота еи выносить 515 стôпъ, а поемъ цѣлои церкви вôкругъ 2292 стопы. Катедра побудована въ стилю ренесансъ. Въ серединѣ церкви находить ся богато памятникôвъ славныхъ мужôвъ Анґліи вытесаныхъ зъ бѣлого мармуру.

Зъ иншихъ забудовань заслугують на увагу:

1) The Imperial Institute зъ часôвъ кольоніяльнои и индійскои выставы въ р. 1886. Побудованый зъ каменя, подекуды пронизаный червоною цеглою. Зъ верхи видко масу копулъ, вежь и кôнчатыхъ пірамідокъ.

4) Mansion House, просторый и гарный будынокъ, офіціяльна резиденція мейора Лондону. Вхôдъ спочивае на 6 колюмнахъ. Въ середѣ находить ся саля на банкеты, де може засѣсти 400 осôбъ до стола, салѣ принять та приватне помѣщене мейора.

3) Bank of England.

4) The Royal Exchange. Передъ будынку спочивае на 8 філярахъ, а въ серединѣ суть статуи королевои Вікторіи, Єлисаветы и короля Кароля II.

5) Post office (почта).

6) The tower of London, славный историчный фортъ, що займае до 12 ейкрôвъ землѣ надъ Тамізою.

7) British Museum, се одно зъ найбôльше цѣкавыхъ забудовань Лондону, а щобъ мати точне поняте про всѣ нагромадженй тамъ предметы, потреба бы на се немало часу. До будынку входить ся попôдъ портикъ, що спочивае на 16 колюмнахъ 44 стопы высокихъ. Въ серединѣ въ саляхъ нагромадженй великй скарбы стариннои и новои штуки и науки. Єсть тамъ и окрема саля для тыхъ, що приходять читати.

8) House of Parliament (рада державна). Сей будынокъ вздовжь Тамізы мѣстить ся на 8 ейкрахъ землѣ и мае довготы 900 стôпъ, а 300 ширъ. Побудованый въ ґотицкôмъ стилю, а зъ далека робить вражѣне якои церкви.

9) St. Thomas Hospital въ такôмъ самôмъ стилю, що парляментъ, мѣстить ся на другôмъ берегу Тамізы.

10) Trafalgar square такъ назване на памятку побѣды Нельсона. Єсть се простора площа зъ двома фонтанами, зъ котрыхъ стожковато трискае вода. На тôй площи здвигнувъ англійскій народъ Нельсонови памятникъ. Єсть се колюмна зъ ґраніту 177 стôпъ высока.

11) Палата справедливости.

На увагу заслугують ще мосты на рѣцѣ Тамізѣ, зъ котрыхъ найкрасшій Tower bridge. Єсть вôнъ збудованый на двохъ вежахъ 200 стôпъ высокихъ понадъ водою. Єсть се властиво два мосты: оденъ на долинѣ рôвный, а другій выспе висячій. Єсли переплывають рѣкою бôльшй паровцѣ, то ту часть долѣшного мосту мѣжь вежами пôдводять.

Здаесь, що жадне головне мѣсто не мае тôлько паркôвъ и мѣсць до прогульокъ, що Лондонъ. Въ самôмъ мѣстѣ есть 6 великихъ паркôвъ, зъ котрыхъ найкрасшимъ есть „Hyde Park", що занимае 400 ейкрôвъ землѣ. Помѣжь статуами, що знаходять ся въ тôмъ парку, есть памятникъ принца Альберта, що коштувавъ 2 міліоны фунтôвъ штерлінґôвъ т. е. 10 міл. долярôвъ. На плятформѣ взносить ся пôдстава памятника вокругъ котрои есть 169 мармуровыхъ фіґуръ, що представляють славныхъ музыкôвъ, малярôвъ, архитектôвъ и рѣзьбарôвъ всѣхъ часôвъ. На той пôдставѣ спираесь на 4 колюмнахъ немовь бы дахъ въ формѣ кôнчастои вежѣ 150 стôпъ высокости. Верхъ покрытый чистымъ золотомъ. Въ серединѣ есть статуа Альберта, а по чотырохъ бокахъ мармуровй ґрупы представляючй рôльництво, промыслъ, торговлю и архитектуру. Въ долинѣ памятника по всѣхъ углахъ умѣщенй на пôдставахъ 4 ґрупы алеґоричнй, що представляють Европу, Азію, Африку и Америку.

За мѣстомъ найбôльшій есть паркъ „Richmond Park", що займае до 3 тысячѣ ейкрôвъ землѣ. За нимъ йдуть другй парки мѣжь иншими „Bushy Park" зъ милею дороги самыхъ каштановъ, а зъ вôдтамъ входить ся до такъ званого „Hampton Court Palace." Въ тôмъ огородѣ стоить палата, мешкане давныхъ королѣвъ. Теперь королева Викторія вôддала те гарне мѣсце для публики. Тамъ побачити можь старинний памятки королѣвъ, образы, ґратя и т. д.

Въ недѣлѣ тысячѣ народа въ повозкахъ, на байсикляхъ, автомобіляхъ спѣшить за мѣсто до тыхъ паркôвъ, щобъ вôдôтхнути свѣжимъ воздухомъ та увôльнитись хочь на хвилю вôдъ великомѣского гуку.

Въ мѣстѣ бачивъ я одну улицю, котру справдѣ можна назвати базаромъ житя. По обохъ сторонахъ тои улицѣ повыставлюванй крамы, а въ нихъ купити можна всего, що тôлько душа людска забагне. Суть тамъ також розличного рода гры, штуки и т. д. Рухъ на тôй улици незвычайный, а деякъ де, то тамъ треба держатись добре за кишенѣ, бо и лондонскй злодюжки вештають ся тамтуды немало.

Коли поступити до котрого небудь салюну стрѣнути можна при барѣ чимало женщинъ, що або самй або зъ своими подругами або и зъ мужщинами пють горѣвку або пиво. Подôбне поведене англійскихъ женщинъ соблазняло немало американскй „лейдісъ." А вже певно на кождого зробило немиле вражѣне те, коли бачило ся, якъ малй дѣти ходили по улици пьянй. И они ходять собѣ до шиночкôвъ и затроюють свôй молодый орґанізмъ алькоголемъ.

Одною зъ найкрасшихъ улиць есть „Piccadily" на милю довга, засаджена деревами по бокахъ. Тамъ находить ся чимало гарныхъ, аристократичныхъ забудовань, а ще бôльше реставрацій и мѣсць до забавы и розрывокъ. На тôй улици стоить рухъ днемъ и ночю. Житє въ Лондонѣ, хто зна, чи не дорожше якъ въ Америцѣ.

Зъ Лондону выѣхали мы потягомъ до New Haven, а звôдтамъ паровцемъ черезъ англійскій каналъ до Діеппе, у Франціи. Въ тôмъ мѣсци просторонь мѣжь берегами обохъ краѣвъ выносить 64 анґл. милѣ.

Стефанъ Макарь.

(Дальше буде).

НОВИНКИ.

— Памятайте на „Руско-Народный Домъ Еміґраційный въ Америцѣ“ и высылайте жертвы до касієра подъ адресою: Mr. John Parylak, 436 East 76 st., New York City, а за разомъ увѣдомѣть о томъ секретаря водъ адресою: Mr. K. Kirczov, 140 Essex Str., Jersey City, N. J.

Комітетъ.

— Каждый що заплатить за „Свободу“ аґентови, мас жадати водъ него посвѣдченя зъ печаткою редакціи.

— **Чи се люде?** Оденъ молодый ніґеръ убивъ 11-лѣтну бѣлу дѣвчину недалеко Limon въ Колорадо. Коли шерифъ споймавши убійцю вѣзъ его до арешту, отець убитои въ товариствѣ многихъ »ситизенôвъ« вôдобравъ ему ніґра. Вийшли на чисте поле, забили грубу желѣзну штабу до землѣ, привязали до неи ніґра мотузами и ланцухами, наклали велику купу сухого дерева, поляли нафтою и подпалили. Огонь зразу поволи лизавъ дерево, потôмъ розпалювавъ ся чимъ разъ больше, вкôнци бухнувъ сильнымъ полумѣнемъ и обнявъ цѣлу стать нещасгои жертвы. Ніґеръ вивъ ся въ найстрашнѣйшихъ боляхъ, кричавъ, просивъ на Бога, щобы его застрѣлили, але все надаремно. Ситизены стояли »поважно« не вôдзываючись. Вкôнци линвы перегорѣли и ніґеръ рунувъ якъ довгій на землю, лишь ланцухи держали крѣпко привязаній до штабы ноги. Вôнъ знову просивъ ся, благавъ — безуспѣшно. Тогды »поважнй« ситизены наклали на его навпôвъ живе цѣле тѣло новыхъ дровъ, поляли нафтою и знову запалили. Огонь зробивъ свое; спаливъ нещасного на уголь, а тогды сыны »вôльнои« Америки сказавши оденъ другому »добра нôчь« розойшли сь спокôйно домôвъ. Наука зъ сего така, що якъ довго люде будуть уважати вôйну и »леґальне« убиване ближныхъ за рѣчи добрй и справедливй такъ довго звѣрства въ родѣ повысшого будуть повтарятись и такъ довго не будемо мати права называти себе людьми въ правдивôмъ значеню того слова.

— **Студенты** (обого пола) вызшихъ школъ російскихъ, намѣряли въ августѣ с. р. вôдбути зъѣздъ делеґатовъ въ Одесѣ. Зъѣздъ однакъ не удавъ ся, бо поліція выслѣдила ихъ намѣры и проводирôвъ арестувала.

— **Минувшого** року опинилось 7 и пôвъ міліона листôвъ въ бюрѣ, до котрого вôдсылають всѣ листы неадресованй добре, або зовсѣмъ безъ адресы. Листы сй заключали въ собѣ грошей на суму $14.140, а чекôвъ и переказôвъ грошевыхъ вартости $1.136,645.

— **Президентъ** Сполуч. Державъ выдавъ вôдозву, щобы день 29-го новембра святкувано яко день подяки (Thanksgiving Day).

— **Богати** поклады чистого асфальту вынайдено въ Индіенъ Територі.

— **Франція** хоче наложити податокъ на всѣ монастырѣ, за що папа дуже ся гнѣвае и всѣ кардиналы.

— **D. & H.** компанія пôдвысшила цѣну угля для робôтникôвъ о 15 центôвъ на тонѣ, для другихъ людей о 25. Поневажъ въ юлію було подôбне пôдвысшене, то въ протягу колькохъ мѣсяцѣвъ цѣна подскочила о 50 цнт.

— **Dora Denny** зове ся баба, що живе въ яскини въ горахъ Wichita, звôдки выходить вôдъ часу до часу и грабить людей въ бѣлый день. 16 го с. м. приѣхала она до мѣсточка Mountain View, обрабувала колькохъ сторникôвъ и власно въѣздила конемъ въ банковй дверѣ, коли зъявивъ ся шерифъ зъ помôчниками. Зачала тогды утѣкати до своихъ крыѣвки, а коли двохъ здоганяючихъ еѣ запустилась задалеко въ печеру, споймала ихъ и увязнила. Другй не поважились вже ити до середины, тымъ больше, що баба зъ пекла родомъ почала на нихъ стрѣляти.

— **Дня** 25. лат. децембра (латин. Рождество) вôдбуде ся въ Shamokin, Pa. рано поминальне богослужене за бл. п. Йосифа Сембратовича, а вечеромъ того самого дня вечерокъ музыкаль.-деклям. въ салѣ пôдъ церквою въ честь памяти бл. митроп. Йосифа.

— **Одна** баба кинула сокиру на переѣжджаючого нѣмецкого цѣсаря, але не трафила его. Бабу арештували.

— **Бурѣ** снѣговй на заходѣ вôдъ Бофло, Н. Й. були причиною спôзненя многихъ потягôвъ минувшого тыждня.

— **100.000** машиністôвъ грозить страйкомъ если працюдавцѣ не зменчать имъ числа годинъ працѣ зъ 10 на 9½ безъ обнижуваня платнѣ.

— **F. Bezek,** про котрого мы писали въ минувшôмъ числѣ, зôставъ въ середу пущеный на волю.

— **Нѣмецкій** банкъ (Ger. Nat'l) въ Newport, Ky. обôкравъ оденъ урядникъ на 200 тысячь долярôвъ и утѣкъ до Хинъ.

— **Оденъ** вѣденьскій докторъ каже, що вôнъ годенъ выкликати порôстъ волося на лысôй головѣ, черезъ уживане промѣнѣвъ Рентґена.

— **Морскй** рабôвники появляють ся на хиньскихъ водахъ. Недавно напали они на оденъ пасажирскій корабель коло Кантона и обрабували его до чиста. Около сто подорожныхъ зôстали лишь въ тôмъ, що мали на собѣ, а все проче забрали пираты.

— **Дику** женщину стрѣтили на островѣ Борнео моряки нѣмецкого корабля »Гансъ Зеґельманъ«. Ся пôвъ женщина а пôвъ звѣря, що мае около 20 лѣтъ мешкала въ печерѣ та була такъ сильною, що ледви 6 морякôвъ дали собѣ зъ нею раду, прибрали въ одѣжь и привезли на корабель. Нещасне сотворѣне привезли до Берлина, где будуть ей показувати за грошѣ якъ яке рѣдке звѣря.

— **До** трансвальского павіліону на париской выставѣ зайшли недавно молодй Анґлічанки и обуренй захвалюванемъ Бурôвъ иншими гостями, почали плювати на бюстъ Кріґера, котрый стоявъ тамъ на першôмъ мѣсци. Зъ того прійшло до бійки мѣжъ Анґличанками а прочими гостями (приятелями Бурôвъ), въ котрой достало ся немало кулакôвъ анґлійскимъ »лейдісъ«.

— **Такои** богатои нафтовои студнѣ якъ ново-выкопана въ Зах. Верджиніи, Люисъ каунти, ще не було. Дае она денно 6000 бочокъ нафты.

— **Въ** Парижу стала выходити вôдъ 1-го Апрѣля с. р. ґазета »Le Moniteur des Nationalites«, центральный орґанъ для обороны справъ національно-людовыхъ. Адресъ редакціи 258 Rue Saint Honore. Коштуе 10 франкôвъ. Часопись ся друкована по французки, принимае лишь анонімнй статѣ и то на многихъ европейскихъ языкахъ, котрй розумѣе ся, перекладають пôзнѣйше фаховй люде на мову французку. Варта, щобъ зъ часописею тою познакомились близше нашй европейскй Русины та дописували до неи, бо въ списѣ языкôвъ, на котрыхъ можна писати въ редакцію, умѣщенôмъ въ 1 мъ нумерѣ, языка нашого мы не найшли; такъ само не найшли мы въ списѣ перекладачѣвъ жадного Украинця. А прецѣнь мы маемо интеліґентныхъ людей живучихъ въ Франціи, ба навѣть въ самôмъ Парижи.

— **Зъ 43** найбôльшихъ краѣвъ на свѣтѣ, Сполученй Державы мають найбôльше почтовыхъ урядôвъ и робôтникôвъ.

— **Зъ** Будапешту, на Угорщинѣ доносять, що въ тамошнôмъ заведеню слѣпыхъ, прійшло до явного бунту межи выхованцями. Ученики, котрй спали въ однôй комнатѣ зъ управителемъ заведеня Піваромъ, напали на него и почали бити чоботами и буками. Пробуджена служба и професоры зъ ґôркою бѣдою освободили управителя. Причиною такого поступованя калѣкôвъ було зле обходжене ся зъ ними.

— **Зваривъ** ся въ вапнѣ Иванъ Колодѣйчикъ въ Березинахъ (Галичина). Дня 24 го м. м. вертавъ вôнъ пôдпитый зъ весѣля до дому и впавъ до ямы зъ вапномъ, котре того дня гашено. На другій день знайдено тѣло его майже цѣлкомъ переварене.

— **Заложила** ся компанія зъ великими грôшми для есплоатованя всхôднои части Кубы, що мае бути надзвычайно плодоносна. Компанія ся будуе теперь желѣзну дорогу 320 миль довгу зъ Santiago до Santa Clara.

— **Конґресъ** ишпанско-американскій зôставъ отвореный 9-го с. м. въ головнôмъ мѣстѣ Ишпаніи Мадридѣ. Въ конґресѣ тôмъ кромѣ Ишпаніи и Португаліи берують участь такожь всѣ полуднево-американскй републики кромѣ Болівіи. Цѣлею конґресу е зближене ся торговельне и умыслове.

— **Електричныхъ** машинъ до копаня угля чимъ разъ больше зачинають уживати такъ въ Анґліи якъ и въ Сполученыхъ Державахъ, черезъ що многй робôтники тратять роботу.

— **Сибирійска** желѣзниця е теперь найтаншою на свѣтѣ. За $3.37 можна ѣхати 6000 миль. Цѣна за ѣзду сею желѣзницею тому такъ низька, що Росія старае ся звабити якъ найбôльше поселенцѣвъ на Сибиръ.

— **Выстава** париска зôстала замкнена 12 го сего мѣсяця. 50 міліонôвъ людей звидѣло сю выставу, то есть два разы только, що попередну выставу, що вôдбулась въ Парижи 1889 року.

— **На фондъ** для страйкерôвъ прислали минувшого тыждня Русины зъ Понверсъ, Н. Й. (черезъ о. Тимкевича) $7.00

Попередно	138.25
До теперь зложено разомъ	$145.25

— **На** тысячу людей умирае въ Ню Йорку 18 и пôвъ, въ Чікаґо 14 и пôвъ, въ Филадельфіи 18 и три чверти. Найбôльше мруть люде въ мѣстѣ Charleston, въ заходнôй Верджиніи, бо ажь 30 до року на каждый тысячь, а найменче въ Линколнъ, въ стейтѣ Небраска, бо лишь 6.

— **Велику** силу старыхъ рукописей грецкихъ, римскихъ и другихъ вôднайдено въ мѣстѣ Мукденъ въ Хинахъ. Рукописи сй мають не малу историчну вартôсть.

— **Голодъ** грозить 5 до 6 міліонамъ Хинцѣвъ, що мешкають на пôвнôчь вôдъ Пекину, а то зъ причины неурожаю. Зъ мѣста Шанґаѣ хотѣли послати имъ міліонъ бушлѣвъ рижу, але войсковй власти не позволили.

— **П. Вен. Талпашъ** зъ Dauphin, Man. (въ Канадѣ) пише намъ: »Урожаѣ у насъ були дуже добрй. Оденъ ейкеръ пшеницѣ выдавъ вôдъ 30—50 бушлѣвъ; овесъ вôдъ 60—75 бушлѣвъ. За бушель пшеницѣ платять теперь 65 центôвъ, але не продаемо еще, чекаемо ажь буде дорожша«.

— **Угорски** гр. кат. священники въ Америцѣ якъ о. Дамяновичь, Лавришинъ и другй въ »А. Р. Вѣстику« поручають Русинамъ спроваджати рѣчи церковнй вôдъ Людвика Кербабера зъ Будапешту. Сумно то дуже, що замѣсть пôдпирати руске тов. выробу ризъ церк. въ Самборѣ або знану руску фірму у Львовѣ п. Дымета — угорскй священники пôдпирають чужихъ.

— **Галицкимъ** крадежамъ по рôжныхъ урядахъ, касахъ и банкахъ все еще нема кôнця. Окружный судъ въ Тарновѣ росписавъ знову сими днями гончй листы за спольщенымъ панкомъ Альтеромъ Гавзнеромъ, бувшимъ директоромъ банку въ Дембицѣ, котрый, забравши зъ собою колькадесять тысячь коронъ, — щезъ мовъ камфора...

— **Въ** Irwin, Pa., за старанемъ Ивана Горощака, нашого щирого руского патріота заложилось руске братство имени св. Арх. Михаила, котре зъ днемъ 17. октобра приступило до »Союза«. — Славно!

— **Всѣхъ** готельничихъ и сторникôвъ въ Шенандоа, Па., котрй выступали противъ страйку, вôдступили теперь робôтники и не хотять въ нихъ нѣчого купувати. Наколи бойкотъ потягне довше, то буде дуже круто коло сихъ »бизнесменôвъ«.

— **Будынокъ** Сокола въ Перемышли згорѣвъ дня 4. с. м. Оденъ чоловѣкъ стративъ жите при тôмъ, а 3 зôстало тяжко покалѣченыхъ.

— **Щобы** було кому еще лѣпше боронити богачôвъ, стрѣляти до робôтникôвъ и пôдбивати для капіталу новй краѣ и новыхъ невôльникôвъ, загадуе рядъ Сполученыхъ Державъ побôльшити сталу армію зъ 65 на 100 тысячь воякôвъ.

— **Абіссиньскій** король заказавъ въ цѣлôй своѣй державѣ курене тютюну. Мотивуе вôнъ свое поступоване тымъ, що люде черезъ курене троять самй себе, проте казавъ знищити всѣ склады сего „зѣля“, заплативши купцямъ вôдшкодоване.

— **Зъ** Йонкерсъ, Н. Й. доносять намъ: о. Камѣньскій выгнавъ зъ церкви братство св. О. Николая, те саме братство що заложило церковь въ котрôй теперь о. Акакій ґаздуе. Се повинно вже разъ научити людей, щобы своихъ церковь не давали въ руки нѣ айрискимъ бискупамъ, нѣ мадярскимъ Акакіямъ, бо тогды они ними ґаздують, а ты хлопе: плати, мовчи и стôй за дверми.

— **Ґенеральнымъ** австро-угорскимъ конзулемъ въ Ню Йорку зôставъ именованый Томасъ Дессевфі, а дотеперѣшный ню-йорскій секретаръ Александеръ Нуберъ призначеный на конзуля въ Питсбурґъ, Па.

— **Всеамериканска** выстава въ Buffalo, N. Y. буде отворена 1-го мая слѣдуючого року. Будынки выставовй займуть 350 квадратовыхъ ейкрôвъ. Великій каналъ буде окружати выставу по котрôмъ будуть плывати електрикою гнанй човна. Мѣсто Buffalo розходовало на выставу 5 міліонôвъ, Спол. Держ. 500 тысячь, стейтъ ню йоркскій 300 тысячь, J. J. Albright на ґалерію штукъ красныхъ 350 тысячь, а колѣйова компанія зъ Buffalo 3 міліоны долярôвъ.

— **Ґенаралъ** Рандалъ доносить зъ Аляски, що расѣ Ескимосôвъ грозить цѣлковите знищене. Добрый сей и гостинный народъ помагавъ не мало бѣлымъ морякамъ и майнерамъ въ ихъ нещастяхъ. Коли однакъ вôдкрыто золото и бѣлй люде зачали чимъ разъ больше ити до сего зимного краю и нищити звѣрята що достарчали Ескимосамъ корму и футеръ — Ескимосы знайшли ся на краю пропасти. Слабости, голодъ и смерть се щоденнй ихъ гостѣ. Въ виду сего Рандалъ взывае амер. правительство, щобы чимъ скорше прійшло въ помôчь Ескимосамъ.

— **Посвячене** цвинтаря Ансонійскои кольоніи вôдбуде ся на »Тенксґівінґдей« т. е. 29. с. м. въ четверъ рано по службѣ божôй. Цвинтаръ сей обнимае просторонь надъ 6 акрôвъ, зъ котрыхъ наразѣ тôлько третину призначено на вôдпочинокъ для усопшихъ, и буде зватись St. Vladimir's Cemetery. На день посвяченя сподѣесь громада великого здвигу людей зô всѣхъ сторôнъ, сли допише погода.

— **Доходы** почты Спол. Державъ за минувшій (фіскальный) рôкъ выносили 102 міліоны, розходы 107 міліонôвъ долярôвъ.

— **Въ** Галичинѣ зачались правыборы на баденѣвскій способъ — вже 4 Русинôвъ арештованыхъ, два хлопы зъ Чернѣева, Яцко Остапчукъ и Вячеславъ Будзиновскій. Таке поступоване уряду не зможе убити въ Русинахъ охоты до борбы за свои права, а противно збôльшить еѣ та приспѣшить воскресеніе Руси-Украины.

— **Два** рôднй братя John и Frank Rockefeller, майже найбôльшй богачѣ на свѣтѣ, страшно себе ненавидять що оденъ богатшій вôдъ другого и оденъ другого оскарживъ передъ судъ о »циганьство«.

— **Величезну** фабрику паперу выбудовано сего року въ Міллинокъ, Ме., за 4 міл. дол. и одного дня въ околици пустôй осѣло 2000 людей.

— **При** выборахъ до парляменту канадійского выбрано 140 пословъ зъ партіи лібералôвъ, а лишь 73 консерватистôвъ. Нашй люде голосовали лишь въ повѣтѣ Ft, Saskachewan, Alta. Въ мѣсяци октобрѣ прійшло до Канады 1641 имміґрантôвъ — зъ того числа 150 Русинôвъ.

— **Въ** ню йоркскимъ стейтѣ вôдъ нового року будуть мусѣли салюністы платити рôчно $1000 за лайсенсъ.

— **На доходъ** рускои церкви и школы вôдбуде ся на »пущане« въ вôторокъ дня 27. новембра, 1900, въ Джерзи Сити, Н. Дж., въ польскôй гали 187—189 Brunswick Str. (межи 6 а 7 улицею) великій баль и театральне представлене »Знѣмченый Юрко« и »Сатана въ бочцѣ«, (вôдограють ню-йорскй рускй аматоры), — разомъ зô спѣвами и деклямаціями. Мѣсце сидяче 35 цнт., стояче 25 цнт. Початокъ о год. 7. вечеромъ.

— **Увѣдомляе ся** всѣхъ членôвъ братства св. О. Николая въ Питсбурґу, щобы безусловно прійшли на рôчный мітинґъ, котрый вôдбуде ся дня 9-го децембра въ церковнôй гали. Котрый членъ не явить ся на той мітинґъ, заплатить пôсля параґрафу 27-го кары два доляры. На тôмъ мітинґу буде ся выбирати новый урядъ и принимати новыхъ членôвъ безъ вступного.

Микола Марковичь
предс.

— **Трету** часть угля и желѣзнои руды на свѣтѣ достарчають Сполуч. Державы.

— **Всѣхъ** кому на тôмъ залежить повѣдомляю, що мôй адресъ въ Америцѣ е такій:

Rev. St. Makar,
Box 13,
U. S. A. Mt. Camel, Pa.

Где есть?

Иванъ Мищишинъ, що прійшовъ до Америки тому 13 рокôвъ зъ Чатина (повѣтъ Лѣско, Галичина), перебувавъ довгій часъ коло Питсбурґа. Хто бы знавъ его адресу, нехай зголосить ся до его сына:

JOHN MISHCHISHIN,
MONESSEN, PA.
Westmoreland Co.

— **Аґентами „Свободы“** зъ правомъ колектованя грошей суть:

Стефанъ Калакука, Jersey City, N. J.
Иванъ Бурштинъ, Buffalo, N. Y.
Василь Гришко, Northampton, Pa.
Василь Тылявскій, S. S. Pittsburg, Pa.
Алексій Шаршонь, Shamokin, Pa.
Яковъ Руданичь, Elmira Heights, N. Y.
Петро Г. Рончковскій, Troy, N. Y.
Александеръ Патрошь, St. Louis, Mo.
Г. Дзюбиньскій, Plymouth, Pa.
Левъ Монѣта, Lansford, Pa.
Иванъ Котанчикъ, Welter, Pa.
Костъ Поступакъ, McAdoo, Pa.
Дим. Ванько, Ansonia, Conn.
Василь Рудко, Winnipeg, Man., Canada
Иванъ Сабатъ, Yonkers, N. Y.
Костьо Дубиньскій, Simpson, Pa.
М. Ґовда, Edmonton, Alberta, Canada.
Иванъ Дрогомирецкій, Pleasant Home Man., Canada.
Иванъ Фариникъ, Trauger, Pa.
Иванъ Преґонъ, Lodi, N. J.
Андрѣй Виляцкій, Scranton, Pa.
Дан. Кидонь, Passaic, N. J.
Андрѣй Павликъ, Mt. Carmel, Pa.
Гр. Паскарикъ, Stuartburn, Man. Canada.

Редакція.

Читальня въ Олифантѣ продае слѣдуючй книжки:

Листы зъ некла	25
Луць Заливайко	15
Маруся	10
Мал. Робінсонъ	10
Мои листы, В. Щурата	50
Микола Палкинъ	12

(Дальше буде).

Адресъ: J. J. Ardan, Box 418, Olyphant, Pa.

Тяжко догодити.

Панѣ Тоненька:

Ахъ ты хруню, ты старцуне!
Ты чого ставъ пôдъ дверима?
Гдесь тя всюда лихо всуне —
Глянь — я нôсъ му вже розбила...
Що за кара — Боже, Боже!
Зъ такимъ жити, зъ такимъ бути?
Вѣчно треба лляти сльозы,
Якъ билинка мушу схнути...
Вôнъ гризе мя всѣмъ и всюды:
Носомъ навѣть добивае —
Бо го носить якъ не люде
Або пôдъ дверми тримае.

Панъ Тоненькій
(тримаючись за нôсъ, зъ котрого капае кровь):
Тихо, тихо — що-жь здѣлаю!?
Чи въ кишени нôсъ носити?
Впрочѣмъ хоть го й де сховаю —
Бабѣ тяжко догодити...

Чалый.

ДЛЯ НАШИХЪ ДѢТЕЙ.

HOW HE WAS CURED OF A VERY BAD FAULT

"Charlie, I am tired of hearing you promise me that you will never be dared by any one again, so I am going to try something else. Now, before we take this trip to Uncle Ezra's I am going to write a little pledge, which you must sign, and you must carry it in your pocket. Then when any one dares you to do anything you can look at the card and remember you have pledged your word not to break it. See, I have the card all ready for you to sign." Charlie took it and read:

I do faithfully promise my mamma that I will not take a dare from any one while I am in the city. CHARLES EDWARD KEITH.

"Now sign your name right here." And Charlie, with a great flourish of the pen, signed his name. Mrs. Keith breathed a sigh of relief, for she knew he would try hard to keep this pledge. This was to be the little boy's first visit

"MAY I SIT HERE BY YOU, SONNY?"

to the city, and he was so excited over it that he was ready to promise almost anything. He was a dear little fellow, with only one serious fault. He would not be dared to do anything. If his playmates saw a large boy do something hazardous, they would whisper, "Let's dare Charlie Keith to do it." And he would try no matter how hazardous it might be to life or limb. The word "parachute" had occurred in the lesson a few months before, and the teacher explained it to the class and how it was used. The next Saturday a crowd of boys were playing with Charlie, when one of them said that he would like to see a parachute used.

"Why, a big umbrella would do just as well, I believe," said Joe Morris. "And a person could jump off your barn, couldn't they, Charlie?"

"Why, of course they could," answered Charlie.

"I bet you wouldn't dare do it, Charlie Keith," said Willie Kennedy.

"Humph! That's nothing. I'll get an umbrella and show you." And Charlie ran to the house for an umbrella. The consequence was that this young man was laid up for many long weeks with a broken leg. So no wonder his mamma thought something more than his promise was needed if she was to have any peace while they were away.

When they at last were started, Charlie wanted a whole seat to himself, and his mamma told him he could sit all alone right in front of her. For quite a way he amused himself by watching the conductor and the few passengers who had taken the early train. Tiring of this, he took out his pledge and, leaning his head against the soft plush of the seat, read it over and over. Suddenly some one spoke to him.

"May I sit here by you, sonny?"

Charlie glanced up, and there, standing by his seat, was the strangest looking little man he ever saw. The upper part of his body was the same as any other man's, only he had no legs, just stumps on which were fastened overshoes. His head was about on a level with the back of the car seat. But his voice was so pleasant and he had such a kind face that Charlie said at once, "If you wish to sit by me, you may."

Soon the two were good friends, and Charlie told him all about himself.

"Don't you think this train goes awful fast?" he asked, pausing for breath.

"Humph! I should say not. Why, I jumped off a train once when it was going faster than this one is now."

"Oh, my!" said Charlie, looking at him admiringly. "And didn't it hurt you any?"

"Yes; some. But I don't mind it so much now."

"Is that why you wear those things?" and Charlie pointed to the overshoes.

"Yes; that's why," the little man replied. "You see, the jump hurt my legs so dreadfully they had to be cut off. But I have never yet found any one who dared to jump off a train even when it was going as slow as this one is now. I don't believe you would dare, would you now?"

"I would too," said Charlie promptly—"that is, I would do it only I have promised my mamma and signed a pledge, too, that I would never again take a dare." And Charlie handed the little man the card and pointed to where he had signed his name.

"Humph!" grunted he after reading it over. "This says, 'while you are in the city,' and you aren't there yet."

"All right, sir. I'll show you I dare do just what you did."

And Charlie jumped. At least he tried to. His mamma ran to the seat, but her little boy was not there. When she picked him off the floor, he clung to her, crying, "Oh, mamma, will I have to wear overshoes on my stumps too?"

His mamma asked him what he meant, and he told her how he had been dared to jump off the train and about the "little man." But she said he had been dreaming. The fall and fright made such an impression on the little boy that he didn't need his card for a long time. For the "little man without legs" came before him every time any one said, "I dare you."

MUSIC AND THE TIGER.

Surprising Results of an Experiment at the London Zoo.

A student of animal habits made some experiments with music at the London zoo. Here is his account of the effect on a tiger:

The violin player approached a sleeping tiger, which was lying on its side, with feet stretched, touching the cage bars. He played so softly that the opening notes were scarcely audible. As the sound rose the tiger woke and, raising its head without moving its body, looked for some time with fixed attention at the player. It remained for some time in a very fine attitude, listening to the music, and then, making the curious sound that in tiger language does duty for "purring," it lay down again and dozed. The soft music was played on, while the great beast lay as if lulled to sleep.

The violin was then put aside for the piccolo. Judge of our surprise when at the first notes of the new instrument the tiger sprang to its feet and rushed up and down the cage, shaking its head and ears and lashing its tail from side to side. As the notes became still louder and more piercing the tiger bounded across the cage, reared on its hind feet and exhibited the most ludicrous contrast to the calm dignity and repose with which it had listened to the violin.

Then came the final and most successful experiment. The piccolo was stopped and a very soft air played upon the flute. The difference in effect was seen at once. The tiger ceased to "rampage," and the leaps subsided to a gentle walk until the animal came to the bars and, standing still and quiet once more, listened with pleasure to the music.

"There are many men," the student remarks on summing up his experiments in music at the zoo, "there are perhaps many races of men, who could not detect a discord and would be alike indifferent to harmony and its opposite. Yet among the brutes on which the experiments were tried the sudden start of displeasure at a discord was general from the snakes to the African elephant."

Polly and the Policemen.

It was a warm summer night near the middle of the last beat of the policemen on the four sides of the green rectangle of Madison Square park. Suddenly into the dead calm a shrill cry projected itself:

"Help! Help! Murder! Police!"

Into the park rushed the police, says the New York Times, the leather thongs on their night sticks in place for blow striking.

"They're killing me! Quick! Quick!" spurred on their footfalls.

The policemen made a systematic search of the green area, ending finally in the center. The same voice called with a mocking cadence:

"Rubber! Rubber! Rubberneck!"

Slowly and warily the four converged on a bench a little to the south of the center, which seemed the course of the voice. With an affectionate prolongation of each syllable there came in Boston accents:

"Rubbah! Rubbah! Rubbah!"

From the branches of the maple overhead a hoarse chuckling came.

"Polly wants a cracker!" a wheedling voice gently intimated.

That was his introduction to the park. It is not known from whose cage the green parrot escaped, but there he was in the park, and his presence led to many an amusing experience after his first night's fun with the policemen.

Parlor Magic.

Soak a piece of thread in strong salt water, dry it and repeat two or three times. When thoroughly dry, tie one end to a chandelier and on the other or lower end tie a ring or some small but not too heavy article.

It is now ready for the experiment. Set fire to the thread, and behold the ring does not fall to the floor, nor does the thread break.

The explanation is: The thread has in reality been burned, but the salt with which the thread was saturated forms a solid column, and that supports the ring. Varied experiments can be made, using several threads for one article and, in fact, many others which may suggest themselves to the readers.

The Sand Hill Crane.

Whenever the days are cool and clear
The sand hill crane goes walking
Across the field by the flashing weir,
Slowly, solemnly stalking.
The little frogs in the tules hear
And jump for their lives if he comes near;
The fishes scuttle away in fear
When the sand hill crane goes walking.

The field folk know if he comes that way,
Slowly, solemnly stalking;
There is danger and death in the least delay
When the sand hill crane goes walking.
The chipmunks stop in the midst of play,
The gophers hide in their holes away,
And "Hush, oh, hush!" the field mice say
When the sand hill crane goes walking.

—Mary Austin in St. Nicholas.

ВСЯЧИНА.

ЩИРА ПОРАДА.

Многи люде уважають число 13 за нещасливе. Одни панове запросили до себе на вечеру гостей, а коли засѣли всѣ до стола, то було ихъ разомъ зъ домовыми лишь 13. Оденъ молодый гость зауважавъ, що господарь дуже засмутивъ ся и тогды сказавъ до него: „пане господарю успокойте ся, бо я есьмь готовъ ѣсти за двохъ, то-жь буде все до пары.“

КОЛЬКО ВЪ ЛОНДОНѢ Є БОЖЕВОЛЬНЫХЪ?

Въ роцѣ 1899 було въ Лондонѣ 21.393 людей зъумашедшихъ (варіятовъ), а зъ тыхъ було 12.082 женщинъ, а решта мущинъ; причины рожнѣ: якъ піянство, неморальность роспачь, нещаслива любовь и безженьство.

ЧИСЛО МЕШКАНЦЄВЪ ВЕЛИКИХЪ ДЕРЖАВЪ:

	1800 рокъ		1900 р.
Англія	16,250,000	мешк.	24,357,114
Франція	27,350,000	„	30,517,975
Нѣмеччина	23,180,000	„	52,279,001
Спол. Держ.	72,039,881	„	76,295,120
Росія	35,000,000	„	128,932,113

Пѣснь для канадійскихъ Русиновъ.

Ой ты Русе Канадійска,
Щось такъ запедбана?
Та-жь не маємъ надъ собою
Тутъ жадного пана.
Та-жь не маємъ надъ собою
Жадныхъ опѣкуновъ,
Якъ то дѣєсь въ Галичинѣ
Де богато »хрунѣвъ«.
Якъ то дѣєсь въ Галичинѣ
У томъ старомъ краю —
Намъ тутъ мило буде жити
Якъ и въ Божомъ раю.
Намъ тутъ мило буде жити
Лишь мы о то дбаймо,
За науку и просвѣту
Та не забувальмо.
Всѣ горнѣмъ ся до просвѣты
Якъ то чинять люде,
До насъ щасте завитає
И гараздъ намъ буде.
Бо наука и просвѣта
Для народа слава,
Де лишь она завитає
Тамъ бѣда пропала.
Де просвѣта завитає
Тамъ щасте и доля,
Тамъ всѣ люде щасливѣйши,
И не знають горя.
Отже братя канадійцѣ
О просвѣту дбаймо,
И читальнѣ закладаймо
Книжочки читаймо.
Всѣ читаймо руске письмо
Рускѣ часописи,
Бо зъ науковъ щастя й доля
Лекше доробитись.
Читаймо рускѣ ґазеты
И нашу »Свободу«,
Що выдають въ Олифантѣ
Рускому пароду.
Що выдають въ Олифантѣ
Рускѣ патріоты,
Щобъ Русиновъ просвѣтити
Вывести зъ темноты.
Не смѣйте ся читателѣ
Що пѣснѣ складаю,
На другій разъ, сли схочете,
Ще вамъ заспѣваю.

Иванъ Драгомирецкій,
Pleasant Home, Man. Canada.

Учѣте ся, браты мои!
Думайте читайте,
И чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь!
Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда,
Всюды пануе брехня,
Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Най не повстане вона!
Ив. Франко.